

Aan de gemeenteraad van Dinkelland

Zaaknummer
886258

Bijlagen
2

Onderwerp
Datum collegevergadering: 30 januari 2024, Raadsbrief 2024 nr. 15

Verzenddatum
1 februari 2024

Geachte raads- en commissieleden,

Waarover gaat deze brief?

In onze collegevergadering hebben wij gesproken over de actuele ontwikkelingen binnen het landelijk gebied c.q. de agrarische sector. Deze brief gaat in op de aanwijzing Nutriënten Verontreinigde gebieden door het Rijk en het Ontwerp Nationaal Programma Landelijk Gebied (Ontwerp-NPLG).

Ons besluit

In onze vergadering hebben we besloten u hierover te informeren middels deze raadsbrief.

Toelichting

De Nitraatrichtlijn heeft tot doel om de waterverontreiniging die wordt veroorzaakt of teweeggebracht door nitraten uit agrarische bronnen te verminderen en verdere verontreiniging van dien aard te voorkomen. Dit betreft grond- en oppervlaktewater. Een lidstaat stelt vast welke maatregelen genomen moeten worden om aan de doelen te gaan voldoen. Met het 7e Actieprogramma geeft Nederland invulling aan deze verplichtingen van de Nitraatrichtlijn. De Nutriënten Verontreinigde (NV) gebieden zijn niet nieuw. Al eerder in het 7e actieprogramma Nitraat is aangekondigd dat deze gebieden noodzakelijk waren. Het Rijk moest ze alleen nog formeel aanwijzen. Als het Rijk deze gebieden niet aanwijst, zal heel Nederland aangemerkt worden als NV gebied. Deze maatregelen rondom NV-gebieden komt bovenop het afbouwen van de derogatie.

Derogatie

Boeren in Nederland mogen onder voorwaarden van Europa meer dierlijke mest gebruiken dan in de Nitraatrichtlijn staat. Dat noemen we derogatie. Het heeft te maken met het in verhouding grote verlies van stikstof naar de lucht. En met de gemiddeld hogere opbrengst van het grasland. Dit komt door ons klimaat met veel regen en een natte bodem.

Deze regeling wordt van 2024 tot en met 2025 afgebouwd. Met ingang van 2026 zal Nederland geen derogatie meer aanvragen bij de Europese Commissie en geldt voor heel Nederland de (reguliere) gebruiksnorm uit de Nitraatrichtlijn van 170 kg stikstof per hectare voor dierlijke mest (art. 5, eerste lid, onder e. derogatiebeschikking). De aankondiging dat de derogatie eraf gaat is ook al eerder bekend gemaakt en in gang gezet. (zie afbeelding 1).

In Grondwater beschermingsgebieden en binnen Natura 2000 was de hoeveelheid dierlijke mest al teruggebracht naar 170kg stikstof uit dierlijke mest. Per 1 januari 2024 geldt dit ook voor de zone van 250 meter rondom Natura 2000 gebied.

In andere gebieden wordt de derogatie langzaam afgebouwd. Tot in 2026 alle agrariërs het maximum van 170 kg stikstof uit dierlijke mest hebben bereikt.

Derogatiebeschikking

In september 2022 is Nederland met de Europese Commissie (EC) tot een derogatiebeschikking gekomen waarmee het enerzijds wil toewerken naar een volledige afbouw van derogatie en anderzijds aanvullende maatregelen neemt om de waterkwaliteit te verbeteren. De derogatiebeschikking is bovenop de afspraken gekomen die Nederland als lidstaat heeft gemaakt in het 7e Actieprogramma Nitraat en het addendum hierop.

Enkele maatregelen zijn in 2023 al ingegaan, zoals de afbouw van derogatie in heel Nederland en de aanleg van bufferstroken. Met de invoering van de NV-gebieden, de verlaging van de stikstofgebruiksnorm en het verlagen van het nationaal mestproductieplafond voldoet Nederland aan alle afspraken met de EC.

Eind 2024 moet er een 8e actieprogramma Nitraat worden ingediend bij de Europese Commissie. De verwachting is dat daar nog meer aanvullende maatregelen opgenomen gaan worden, omdat we anders niet (tijdig) voldoen aan de doelen.

Nutriënt verontreinigde (NV-) gebieden (zie afbeelding 2)

Om de kwaliteit van het grondwater en/of oppervlaktewater te verbeteren gelden in de NV-gebieden strengere regels voor het uitrijden van dierlijke mest. NV-gebieden zijn gebieden waarin per 1 januari 2024 de stikstofgebruiksnorm omlaag gaat. De stikstofgebruiksnorm is de hoeveelheid stikstof die jaarlijks met dierlijke mest en kunstmest op het land gebracht mag worden. Deze maatregel komt bovenop het afbouwen van de derogatie.

Met ingang van 2024 is in de aangewezen NV-gebieden de totaal gebruiksnormen voor stikstof voor percelen in deze gebieden met 5% verlaagd. Deze verlaging met 5% is de eerste stap richting aanvullende maatregelen waaronder een verdere verlaging van totale gebruiksnorm voor stikstof met ingang van 2025 naar een korting van 20%.

Verlaging stikstofnorm NV-gebieden

Alle agrarische bedrijven in deze NV-gebieden moeten in 2025 uiteindelijk het gebruik van de totale hoeveelheid stikstof met 20 procent verlagen. Deze percentages komen voort uit het onderzoek naar de effecten van de implementatie van de derogatiebeschikking die is uitgevoerd door Wageningen Environmental Research. Dit geldt voor alle boeren in NV-gebieden, dus ongeacht of de veehouder wel of geen gebruik maakt van derogatie.

Gevolgen van deze maatregelen

Het versneld afschaffen van de derogatie in NV gebieden betekend voor de agrariërs dat zij minder mest mogen uitrijden op het land. Er moet meer mest naar elders afgevoerd worden. In heel veel gebieden mag er minder mest uitgereden worden op het land, dus de vraag naar mest is minder. Agrariërs kunnen delen van hun mest niet meer elders kwijt/afzetten. Gevolg dat nu in de winter de mestkelders overvol zitten. Straks in het voorjaar mag de mest weer uitgereden worden, maar gezien de natte periode de afgelopen tijd, is het de vraag of zij straks in het voorjaar gelijk het land op kunnen om de mest uit te rijden.

Daarnaast verscheen afgelopen zaterdag 27 januari een artikel in de TC Tubantia waarin de onafhankelijke Ecologische Autoriteit, na een beoordeling van de rapportages van de Provincie Overijssel, aangeeft dat de natuur nog altijd verslechterd en dat een meer samenhangende aanpak nodig is.

De al bestaande zorgen op het boerenerf over het toekomstperspectief, worden met de stapeling van deze mest gerelateerde maatregelen en alle rapportages over de staat van de natuur, steeds groter.

Erfbetreders

Om de zorgen die er zijn bij agrariërs vroegtijdig te signaleren en voldoende en goed te kunnen oppakken, organiseren we in Noordoost Twente een bijeenkomst voor erfbetreders. Alle erfbetreders uit Noordoost Twente worden uitgenodigd, waarbij zij kennis nemen van de complexiteit in de stapeling van maatregelen en de impact hiervan op de ondernemers en hun gezinnen. In die bijeenkomst gaan ze ook kennismaken met de Erfcoaches in Noordoost Twente en handvaten krijgen hoe zij signalen van zorgen en problemen op het erf kunnen opvangen en vervolgens ook op een goede manier kunnen doorverwijzen.

Ontwerp Nationaal Programma Landelijk Gebied

Van 16 januari tot en met 26 februari 2024 wordt het Ontwerp Nationaal Programma Landelijk Gebied (Ontwerp-NPLG) ter inzage gelegd. Als gemeente zullen wij via Provincie, P10 en de VNG onze opmerkingen en aandachtspunten meegeven richting het Rijk voor het ontwerp-NPLG.

Het Ontwerp-NPLG omvat internationale water-, klimaat- en natuurdoelen die de kaders vormen waar provincies. Provincies brengen daarbij ook de ontwikkelmogelijkheden van gebieden in kaart. De richtinggevende emissiereductiedoelstellingen per provincie uit het Ontwerp-NPLG worden door provincies ruimtelijk uitgewerkt als onderdeel van de verdere verfijning van de provinciale programma's landelijk gebied (PPLG's).

Voor de natuur én de samenleving is het belangrijk dat we blijven werken aan een gezond en sterk landelijk gebied. Het Ontwerp-NPLG helpt om provincies, ondernemers, maatschappelijke organisaties en inwoners duidelijkheid te geven over wat we gezamenlijk willen doen om onze water-, natuur- en klimaatdoelen te halen. Ook geeft het inzicht in welke instrumenten provincies kunnen inzetten om de provinciale doelen te realiseren. De provincies maken vervolgens met hun Provinciale Programma's Landelijk Gebied (PPLG), samen met alle betrokkenen, concrete plannen per gebied. Ze werken de doelen en keuzes verder uit, en beschrijven hoe ze dat gaan doen. Het ter inzage leggen van het Ontwerp-NPLG voorkomt tijdverlies bij deze gebiedsgerichte aanpak.

Waarom deze raadsbrief?

In artikel 169, tweede lid, van de Gemeentewet staat dat wij de raad alle inlichtingen verschaffen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft. Wij meenden er daarom goed aan te doen u van ons besluit op de hoogte te stellen. Wij stellen u voor deze raadsbrief voor kennisgeving aan te nemen.

Heeft u nog vragen?

Neem dan contact op met de raadsgriffier. Deze zal uw vragen aan ons college kenbaar maken.

Hoogachtend,

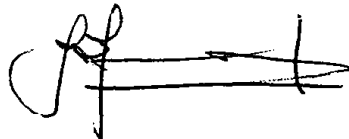
Burgemeester en wethouders van Dinkelland,

de secretaris

Drs. C.H.A.A. Luttkhuis

de burgemeester

J.G.J. Joosten